

Ympäristöministeriö

Sisäministeriön lausunto hallituksen esitysluonnoksesta ympäristönsuojelulain, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain ja luonnonsuojelulain mukaisista tietovarannoista

Ympäristöministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta ympäristönsuojelulain, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain ja luonnonsuojelulain mukaisista tietovarannoista. Sisäministeriö lausuu asiassa seuraavasti:

Sisäministeriö pitää hyvänä sitä lähtökohtaa, että esityksessä on ehdotettu säädettäväksi poliisin tiedonsaantioikeudesta salassapitosääntelyn estämättä rikosten selvittämiseksi melkein kaikkien tietovarantojen tietoihin. Sisäministeriön näkemyksen mukaan sääntelyn muotoilu on osin epäjohdonmukaista, mikä voi johtaa sääntelyn soveltamisen haasteisiin. Tässä yhteydessä sisäministeriö nostaa esiin, että tiedonsaannin maksuttomuutta koskevat ympäristönsuojelulain 201 f ja 201 l §:t sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 28 j § olisi tärkeää muotoilla sanamuodoiltaan siten, ettei niitä voida tulkita tiedonsaantioikeussäännöksiksi, vaan pelkästään tiedon maksuttomuuden takaaviksi säännöksiksi, mikä perustelujen perusteella vaikuttaa olevan niiden tarkoitus.

Sisäministeriö esittää harkittavaksi, että välttämättömyysedellytys poistettaisiin säännöksistä, sillä tiedon maksuttomuus ei edellytä välttämättömyyden arviointia. Jos välttämättömyysedellytys jätetään sanamuotoon, merkitsisi se sisäministeriön näkemyksen mukaan sitä, että tiedot pyytävän viranomaisen olisi tehtävä välttämättömyysarviointi, jonka perusteella se voi saada maksuttomana vain välttämättömiksi arvioimansa tiedot mutta joutuisi maksamaan niistä tiedoista, jotka eivät ole välttämättömiä mutta joihin sillä myös olisi tiedonsaantioikeus. Sisäministeriön näkemyksen mukaan tällainen järjestelmä olisi sekä tiedon saajan että tiedon luovuttajan kannalta erittäin hankala ja byrokraattinen. Sisäministeriön näkemyksen olisi tärkeää, että esimerkiksi poliisin käyttäessä tiedonsaantioikeuttaan, joka liittyy sen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen, tiedonsaanti olisi kaikkien tietojen osalta maksutonta.

Ympäristönsuojelulakiin ehdotetuissa 201 g ja 201 m §:ssä säädetään myös poliisin tiedonsaantioikeuksista, ja säännöksissä poliisin tiedonsaantioikeus on sidottu rikosten selvittämiseen. Sisäministeriö nostaa tässä yhteydessä esiin, että voisi olla tarpeen arvioida, pitäisikö poliisilla olla oikeus saada ympäristönsuojelun tietovarannosta ja maaperän tilan tietovarannosta myös tietoja, jotka ovat tarpeen rikosten ennalta estämiseksi tai paljastamiseksi.

Ympäristönsuojelulakiin ehdotetussa 210 §:ssä säädetään muiden tietojen kuin tietovarantojen tietojen luovuttamisesta. Säännös mahdollistaa sanamuotonsa perusteella ainoastaan julkisuuslaissa säädetyn salassapitosääntelyn murtamisen. Salassapidosta ja vaitiolovelvollisuudesta voidaan kuitenkin säätää myös muualla laissa. Sisäministeriön näkemyksen mukaan jää epäselväksi, mahdollistaako säännös myös oma-aloitteisen tietojen luovuttamisen. Sisäministeriö nostaa tässä yhteydessä esiin, että jos säännöksen tarkoitus on mahdollistaa myös oma-aloitteinen luovuttaminen, tulisi siitä säätää nimenomaisesti. Lisäksi sisäministeriö nostaa esiin, että oma-aloitteisen luovuttamisen mahdollisuus voisi olla tarpeellinen esimerkiksi poliisin tiedonsaannin kannalta, sillä se mahdollistaisi

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

sen, että poliisille voitaisiin luovuttaa oma-aloitteisesti salassa pidettäviä tietoja, jos epäiltäisiin esimerkiksi ympäristörikosta. Sisäministeriön näkemyksen mukaan myös 210 §:n osalta voisi olla tarvetta arvioida sääntelyä poliisin oikeudesta saada tieto myös rikoksen ennalta estämiseksi ja paljastamiseksi.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin ehdotetussa 28 k §:ssä luetellaan tarkkarajaisesti viranomaiset, joilla on tiedonsaantioikeus kyseisiin tietoihin. Sisäministeriö nostaa tässä yhteydessä esiin, että koska poliisia ei ole luettelossa, poliisilla ei täten poliisilain 4 luvun 2 §:n mukaisen yleisen tiedonsaantioikeutensa nojalla olisi oikeutta näihin tietoihin. Jää kuitenkin epäselväksi, miksi perusteluissa on erikseen mainittu, että poliisi- ja syyttäväviranomaisten sekä puolustusvoimien oikeudesta saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi tarpeellisia salassa pidettäviä tietoja säädetään niitä koskevassa lainsäädännössä. Sisäministeriö esittää harkittavaksi, että poliisi lisättäisiin tiedonsaantiin oikeutettujen viranomaisten luetteloon. Sisäministeriön näkemyksen mukaan ehdotuksessa jää jokseenkin epäselväksi, miksi poliisille ei ole ehdotettu tiedonsaantioikeutta vesienhoidon ja merenhoidon tietovarantoon rikoksen selvittämiseksi, kun ympäristönsuojelulain tietovarantojen osalta poliisilla on tällainen oikeus.

Kansliapäällikkö

Matti Sarasmaa

Asiantuntija

Ella Stenroos

Jakelu YM Ympäristöministeriö

Tiedoksi

VN/32927/2024-SM-16

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: